

DECIZIE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând cererea de recurs înaintată de SRL „SPLENDORIX”, prin intermediul avocatului Leșan Nicolae,

în cauza civilă la cererea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenției Proprietății Publice împotriva SRL „SPLENDORIX”, SRL „JOSAN PRIM”, intervenient accesoriu SA „CIMS-73”, IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la radierea dreptului de proprietate, anularea contractului de ipotecă, radierea ipotecii instituite, radierea interdicției instituite în temeiul preavizului dreptului de gaj,

împotriva încheierii din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost a fost încetată procedura în apel inițiată la cererea de apel depusă de SA „CIMS-73” și la cererea de alăturare la apel depusă de SRL „SPLENDORIX”, împotriva hotărârii din 30 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în temeiul art. 374 alin. (4) lit. b) din Codul de procedură civilă,

c o n s t a t ă:

La 17 iunie 2016, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „SPLENDORIX”, SRL „JOSAN PRIM”, intervenient accesoriu SA „CIMS-73”, IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la radierea dreptului de proprietate, anularea contractului de ipotecă, radierea ipotecii instituite, radierea interdicției instituite în temeiul preavizului dreptului de gaj.

Astfel, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de ipotecă nr. 885 din 26 februarie 2013, încheiat între SRL „SPLENDORIX” și SRL „JOSAN PRIM”, în temeiul căruia s-au ipotecat bunurile imobile amplasate în mun. Chișinău, or. Codru, nr. cadastrale

0131126068.01, 0121126068.02, 0131126068.03; radierea din Registrul bunurilor imobile a ipotecii instituite în temeiul contractului de ipotecă; radierea din Registrul bunurilor imobile a interdicției instituite în temeiul Preavizului de exercitare a dreptului de gaj al SRL „JOSAN PRIM” în privința bunurilor imobile amplasate în or. Codru, mun. Chișinău, nr. cadastrale 0131126068.01, 0121126068.02, 0131126068.03; radierea dreptului de proprietate al SRL „SPLENDORIX” asupra bunurilor imobile.

Prin hotărârea din 30 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția Proprietății Publice; s-a radiat din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate al SRL „SPLENDORIX” asupra bunurilor imobile amplasate în or. Codru, mun. Chișinău cu număr cadastral 0131126068.01, 0131126068.02, 0131126068.03; s-a anulat contractul de ipotecă nr.885 din 26 februarie 2013, încheiat între SRL „SPLENDORIX” și SRL „JOSAN PRIM”, în temeiul căruia s-au ipotecat bunurile imobile amplasate în or. Codru mun. Chișinău cu număr cadastral 0131126068.01, 0131126068.02, 10131126068.03; s-a radiat din Registrul bunurilor imobile ipoteca instituită în temeiul contractului de ipotecă nr.885 din 26 februarie 2013 în privința bunurilor imobile amplasate în or. Codru, mun. Chișinău cu număr cadastral 0131126068.01, 0131126068.02, 0131126068.03; s-a radiat din Registrul bunurilor imobile preavizul de exercitare a dreptului de gaj al SRL „JOSAN PRIM” în privința bunurilor imobile amplasate în or. Codru, mun. Chișinău cu număr cadastral 0131126068.01, 0131126068.02, 0131126068.03.

La 01 iulie 2019, reprezentantul SA „CIMS-73”, avocatul Balaban Mihail, a declarat apel împotriva hotărârii respective, solicitând casarea acesteia și emiterea unei hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția Proprietății Publice.

Prin încheierea din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și a bonurilor de plată a taxei de stat în sumă de 5595,75 lei, fiindu-i acordat un termen de 10 zile, din momentul recepționării încheierii, iar prin încheierea din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de SA „CIMS-73”, din motiv că nu a înlăturat neajunsurile menționate în încheierea din 11 septembrie 2019.

Prin decizia din 21 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SRL „SPLENDORIX” și menținută hotărârea din 30 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 20 ianuarie 2020, SA „CIMS-73”, reprezentată de avocatul Mihail Balaban, a depus o cerere de recurs împotriva încheierii din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel și prin decizia Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 17 iunie 2020, s-a admis recursul declarat de SA „CIMS-73”, reprezentată de avocatul Balaban Mihail, s-a casat încheierea din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în partea restituirii cererii de apel depusă de SA „CIMS-73”, și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la faza de primire spre examinare a cererii de apel.

Prin încheierea din 24 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a acceptat în procedură cererea de apel depusă de SA „CIMS-73”.

La 31 ianuarie 2022, SRL „SPLENDORIX”, prin intermediul avocatului Leșan Nicolae, a depus o cerere de alăturare la apelul declarat de SA „CIMS-73”.

Prin încheierea din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost încetată procedura în apel inițiată la cererea de apel depusă de SA „CIMS-73” și la cererea de alăturare la apel depusă de SRL „SPLENDORIX”, împotriva hotărârii din 30 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în temeiul art. 374 alin. (4) lit. b) din Codul de procedură civilă.

La 05 decembrie 2022, SRL „SPLENDORIX”, prin intermediul avocatului Leșan Nicolae, a declarat recurs împotriva încheierii din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea acesteia și restituirea cauzei în instanța de apel spre examinare.

În motivarea recursului, s-a indicat faptul că încheierea instanței este neîntemeiată, or aceasta îngrădește dreptul recurentei de acces la justiție. Astfel, potrivit recurentei, încheierea instanței de apel de încetare a procedurii de apel decade recurenta de posibilitatea de a-și apăra drepturile încălcate prin hotărârea primei instanțe.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „SPLENDORIX”, prin intermediul avocatului Leșan Nicolae, este neîntemeiat și necesită a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces la 23 iunie 2022 (f.d. 112, vol. III), însă la materialele cauzei nu sunt anexate înscrisuri care să demonstreze momentul recepționării acesteia de către recurentă. Astfel, ținând cont de faptul că cererea de recurs a fost înregistrată la 05 decembrie 2022, iar potrivit cererii de recurs și mențiunii de la f.d. 183, vol. III, avocatul Leșan Nicolae a luat cunoștință de încheierea contestată la 02 decembrie 2022, Colegiul constată că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 428 din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs, emisă după examinarea recursului împotriva încheierii, rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii.

În speță, se constată că prin încheierea din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost încetată procedura în apel inițiată la cererea de apel depusă de SA „CIMS-73” și la cererea de alăturare la apel depusă de SRL „SPLENDORIX”, împotriva hotărârii din 30 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în temeiul art. 374 alin. (4) lit. b) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 374 alin. (4) lit. b) din Codul de procedură civilă, după primirea cererii de apel, procedura de apel încetează din oficiu sau la cerere dacă instanța de apel constată că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Analiza situației de fapt și de drept atestă faptul că cererea de apel depusă la 01 iulie 2019 de SA „CIMS-73” împotriva hotărârii judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani din 30 mai 2019, a fost semnată de avocatul Balaban Mihail, în baza mandatului avocațional semnat de administratorul SA „CIMS-73”, Bacuta Galina.

Conform art. 60 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Conform pct. 2 și 6 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, formularul mandatului avocatului și al avocatului stagiar sunt documente de strictă evidență, care confirmă împuternicirile acestora în instanța de judecată. Formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii: 1) pe recto se înserează: a) numărul și seria; b) denumirea biroului asociat de avocați; c) denumirea cabinetului avocatului; d) datele de contact; e) denumirea „MANDAT”; f) numele și prenumele avocatului; g) numărul licenței și data eliberării; h) numărul contractului de asistență juridică și data semnării; i) numărul deciziei coordonatorului Oficiului Teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și data semnării; j) semnătura avocatului, certificată prin ștampilă; 2) pe verso se înserează: a) împuternicirile avocatului; numele și prenumele clientului; b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

Potrivit pct. 8 din Hotărârea menționată, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sunt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

Potrivit art. 81 alin. (1) din Codul de procedură civilă, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Potrivit scrisorii Agenției Servicii Publice nr. 05/01-02-535 din 06 decembrie 2021 (f.d. 84, vol. III), SA „CIMS-73” a fost radiată de Registrul de stat al persoanelor juridice la 01 iulie 2019 ca persoană juridică inactivă.

Astfel, la data depunerii cererii de apel, avocatul Balaban Mihail nu dispunea de împuternicirile speciale de a ataca hotărârea judecătorească, deoarece odată cu încetarea împuternicirilor administratorului SA „CIMS-73”, au încetat și împuternicirile date avocatului de către acesta, în calitate de reprezentant al persoanei juridice. Respectiv, Colegiul consideră corectă soluția instanței de apel de încetare a procedurii în apel inițiată la cererea de apel depusă de SA „CIMS-73”.

Cu privire la soarta cererii de alăturare la apel, depusă de SRL „SPLENDORIX”, prin intermediul avocatului Leșan Nicolae, instanța de recurs reține prevederile art. 361 din Codul de procedură civilă, potrivit căruia coparticipanții (coreclamanții, copârâții) și intervenienții care participă în proces din partea apelantului se pot alătura la apel, dacă pretențiile lor coincid cu pretențiile apelantului, prezentând o cerere scrisă. Pentru cererea de alăturare la apel nu se plătește taxă de stat. În cazul în care pretențiile apelantului nu coincid cu pretențiile alăturatului, acesta din urmă este în drept să depună apel după regulile generale, plătind taxă de stat. Dacă apelantul principal își retrage apelul sau cererii de apel nu i se dă curs, sau cererea a fost restituită, sau există alte motive care exclud soluționarea fondului, *alăturarea la apel* prevăzută la alin. (1) *produce efecte juridice în cazul în care a avut loc în interiorul termenului de apel și persoana alăturată a plătit taxă de stat.*

Potrivit cererii de recurs, recurenta SRL „SPLENDORIX” a invocat încălcarea dreptului de acces la justiție de către instanța de apel.

Colegiul reiterează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982).

În cazul Airey vs. Irlanda Curtea a arătat că dreptul fiecărei persoane de a avea acces la justiție se completează cu obligația statului de a facilita accesul. Statul este ținut să asigure oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt pentru a accede la instanță. Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Este de menționat că, potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, instanța de judecată trebuie să mențină echilibrul între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că SRL „SPLENDORIX” nu a fost limitată în exercitarea căii de atac împotriva hotărârii primei instanțe.

Astfel, la 01 iulie 2019, SRL „SPLENDORIX” a contestat cu apel hotărârea din 30 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, iar prin decizia din 21 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SRL „SPLENDORIX” și menținută hotărârea din 30 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

În așa mod, se constată cu certitudine faptul că SRL „SPLENDORIX” a beneficiat de dreptul său, a contestat hotărârea primei instanțe și s-a bucurat de examinarea în fond a cererii sale de apel.

Cu referire la cererea SRL „SPLENDORIX” de alăturare la apelul declarat de SA „CIMS-73”, Colegiul reiterează că alăturarea la apel produce efecte juridice în cazul în care a avut loc în interiorul termenului de apel și persoana alăturată a plătit taxă de stat. Potrivit materialelor cauzei, cererea de alăturare la apel a fost înregistrată la 31 ianuarie 2022, adică cu peste 2 ani și 6 luni după declararea apelului de către SA „CIMS-73” și nu se atestă achitarea taxei de stat de către SRL „SPLENDORIX”.

Respectiv, Colegiul susține concluzia instanței de apel cu privire la existența motivelor care exclud soluționarea fondului și neîntrunirea în situația din speță a condițiilor pentru depunerea de către SRL „SPLENDORIX” a cererii privind alăturarea la apel.

Colegiul relevă că, potrivit art. 61 din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Articolul 6 par. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile. În acest sens, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 par. (1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Din această perspectivă, instanța de recurs concluzionează că, recursul declarat de SRL „SPLENDORIX”, prin intermediul avocatului Leșan Nicolae, împotriva încheierii din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, este neîntemeiat, iar actul de discreție al instanței de apel urmează a fi menținut de către instanța de recurs.

Luând în considerație cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de SRL „SPLENDORIX”, prin intermediul avocatului Leșan Nicolae.

Se menține încheierea din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în pricina civilă la cererea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenției Proprietății Publice împotriva SRL „SPLENDORIX”, SRL „JOSAN PRIM”, intervenient accesoriu SA „CIMS-73”, IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la radierea dreptului de proprietate, anularea contractului de ipotecă, radierea ipotecii instituite, radierea interdicției instituite în temeiul preavizului dreptului de gaj.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Maria Ghervas